pravi pijanost. — Pošta angleškega kralja. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. VI. zvezek. Predpisi o nespornih pravnih stvareh. Uredil dr. Edvard Volčič, c. kr. dež. sod. svetnik v Rudolfovem. — Ljubljana 1910. Izdalo in založilo društvo „Pravnik". Natisnil A. Slatnar v Kamniku. V platno vezana knjiga se dobiva za 7 K po knjigarnah in pri uredniku v Novem mestu.

Slov. Pravnik, oziroma Mjesečnik Pravničkoga društva u Zagrebu pravita:

S to sedaj izišlo knjigo smo storili lep korak naprej. Domačemu pravniku že dobro dene, da ima končno v rokah zakone v jeziku, v katerem jih slehrni dan upotreblja, v katerem se jih pa nikdar učil ni. Ta zbirka obsegajoča — da se na kratko izrazimo — notarski red, zapuščinski patent in predpise o sodnih depozitih, pa je vrhu tega tako urejena ter opremljena z odločbmi vrhovnega, odnosno upravnega sodišča, da je popoln pripomoček za vsakdanjo rabo praktika in da se vseskozi lahko meri z dotično nemško izdajo v Manz'ovi zbirki. Tudi vnanja oblika je odlična in tisek je, če nas oko ne moti, celo lepši in prikupljivejši, nego je bil v nekaterih prejšnjih zvezkih te zbirke.

Zvezek sestoja pravzaprav iz treh samostojnih oddelkov, ki se vsak zase paginira (162 strani, odnosno 359 in 119) in imajo vsak svoj predgovor urednika dr. Volčiča.

Če se premotri celokupni zvezek, mora se priznati, da je bilo treba zanj mnogo nelahkega ter podrobnega in preudarnega dela, in naravnost čuditi se je vztrajnosti in požrtvovalnosti g. dež. sod. svetnika dr. Volčiča, ki je na ta način v štirih letih priredil kar štiri obsežne knjige in pri tem imel še vse skrbi z neprijetno manipulacijo.

Pričujoča knjiga ustreza povsem svojim stvarnim namenom. Vsak oddelek ima tudi svoje stvarno kazalo v slovenskem in hrvaškem jeziku. Odlični hrvaški „Mjesečnik" priobčil je v št. 8. in 9. o vsem jako laskavo oceno, katero zaključuje z naslednjimi značilnimi besedami: „Po našem bi mnijenju trebali, da se ovom sbirkom austrijskih zakona služe i svi hrvatski pravnici, najpače oni u Austriji, pošto i onako svoje nemaju, a autor im je omogućio uporabu, navevši sve hrvatske izraze, koji se bituo razlikuju od slovenskih. Kad i ne bi bilo medju nama onako živog saobraštaja, kakav doista jest, već činjenica, što smo jedan narod, mora da nas nuka, da naučimo pravne izraze jednoga i drugoga dijela naroda, da uzmognemo lahkoćom rabiti svaku našu pravnu knjigu, a no posizati za njemačkom ili italijanskom i ondje, gdje imamo svoju, samo pisanu drugim narečjem."

Upajmo torej, da ta knjiga ne bo obležala v zalogi, marveč prišla povsod, kamor spada, v rabo, kakor zasluži. Delo ni strogo samo za pravniške, temveč je prirejeno posebno za občiuske, šolske in župne urade.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca avgusta **K 229.009·10.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od ½2.—½3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Obrambni vestnik.

* **Po izletu na Sv. Goro** piše „Gorica": „Njegovo izvajanje je spremljalo živahno odobravanje. Kaj bi sploh obširneje se bavili z njegovim govorom, saj nam že Jakličevo ime jamči, da so bile vse besede, ki so prišle iz njegovih ust, na pravem mestu. Obširno in lepo je razpravljala nato gdč. Gulin o temi „Delovanje učiteljstva izven šole". Povdarjala je zlasti hvaležno polje delovanja učiteljic v Marijinih družbah. Krilate besede je izpustila na naslov liberalnih tovarišic, naglašajoč, da **je grdo, če je učitelj liberalnega mišljenja, a stokrat grši je, če trobi učiteljica v ta nesrečni rog.** Tako sijajne manifestacije krščansko mislečega učiteljstva še ni doživela naša dežela. Iz srca se tega veseli naše učiteljstvo in tudi naše ljudstvo, ki z njim čuti." —

Če pomislimo, da so naša energična zavračanja zadnjih očitkov v zadnji in predzadnji štev. „Tov." popolnoma zaprla sapo vsem klerikalnim listom, nam tudi teh besedi ni potreba zavračati. Jakliču smo pritisnili ali si je pritisnil pečat lažnika na svetem kraju, na Sv. Gori — na čelo. Duhovitim besedam tovarišice Gulinove se čudimo. Če je s temi proizvajanji hotela rešiti čast Slomškarije, potem bo gotovo našla le pomilovanje pri naših tovarišicah, če bodo puhle besede sploh našle v vrstah naših tov. eno, ki bi se ji ne zdelo poniževalno — nanje reagirati. Veselje, voljo, čuvstva i. dr. od ljudstva so si pa klerikalni listi menda vzeli kar v zakup.

* **Od dobro informirane neučiteljske strani** smo zvedeli, da „ene sto nas je pa blo na zborovanju „Slomškove Zveze" v Ljubljani, pa je blo dost tud duhovnov, in sicer takih, ki niso učitelji," Jaklič je pa rekel: „V Novem mestu zborujejo liberalni tovariši, pa jih niti toliko ni, kakor nas tukaj." — Resničnost Jakličevih besedi lahko vsak sam razvidi. To so pač „krščanski" ljudje! (Če hočete, pa povemo tudi, kdo nam je to povedal, pa saj ste se sami prav hinavsko in priliznjeno vedli proti njemu!)

* **Sredstva dež. šol. sveta v svrho disciplinarnih preganjanj narodnega učiteljstva na Kranjskem.** — Nekemu naprednjaku so v Železnikih izginila iz žepa pisma, ki mu jih je pisal od klerikalcev krivično preganjani učitelj iz Dražgoš, tov. Stupica. S pismi sicer ne bo klerikalcem prav ničesar pomagano, ker so pisma tako nedolžna, da ne bo mogoče niti enega uvažljivega dokaza doprinesti klerikalcem na podlagi teh pisem in še danes trdimo in stojimo na stališču, da nima dež. šol. svet niti enega upravičljivega vzroka, da bi proti tov. Stupici disciplinarno postopal in je že to uradno nasilje, da se sploh pod takmi pogoji in okoliščinami še vodi zoper njega disciplinarna preiskava. Značilno pa je, da se pod vlado barona Schwarza v dež. šol. svetu uvažujejo ukradena pisma. Pisma so bila ukradena in ta pisma so se našla med akti proti tov. Stupici na dež. šol. svetu. Ta pisma so šla skozi roke častnih članov „Slomškove Zveze". Pisma niso last dež. šol. sveta, niso bila oddana prostovoljno, temveč so bila vzeta nasilno. Pravcato nasilje se je pričelo uganjati že po c. kr. uradih in če pojde tako naprej, je popolnoma anarhija neizogibna. Ni dovolj že vladnega nasilja, ni dovolj denunciantstva in laži, ni dovolj že krivic — še tatvin je potreba. O onem, ki je imel ta pisma precej časa v rokah, bomo že govorili. Odkrili bomo nagoto dveh poslancev S. L. S., da svet spozna, koga ima na odločilnih mestih.

Kranjske vesti.

—r— **„V Litiji** je na včerajšnji sokolski slavnosti zopet liberalno učiteljstvo s svojim šolskim naraščajem blamiralo prepoved pristojnih šolskih oblasti. Ali smo res v deželi brezpravja? Z Vač s šolskimi otroci bandati in telovaditi povsod, kamor otroci ne spadajo? Kaj pravi k temu visoki c. kr. deželni šolski svet?" — To denuncijantsko notico prinaša zopet „Slovenec" št. 204. Sl. dež. šol. svet predlagamo, da odstavi vse nadzornike, ker so to nepotrebni stroški, saj „Slovenec" vestno nadzoruje učiteljstvo v šoli pri pouku in izven šole. Objektivnosti tako ni potreba, saj se dež. šol. svet itak ne ozira več na dognanje preiskav, temveč itak postopa vselej po vplivih in pod vplivom „Slovenca".

—r— **Mestno nemško deško ljudsko šolo v Ljubljani** so z začetkom tega šolskega leta skrčili od petrazrednice na trorazrednico, ker se je priglasilo premalo učencev.

—r— **Nekateri suplenti** še doslej niso dobili svojih nakazanih ubogih „plač". Ali misli šolska oblast, da bodo živeli ob zraku? To je res škandal, da mu ga ni para!

—r— **Iz šolske službe.** Prov. učitelj Fran Kotlušek v Mirni peči je imenovan za prov. učitelja in voditelja v Spod. Kareljevem. Suplentinja Terezija Rant je imenovana za prov. učiteljico v Selcah, suplentinja Frančiška Lebernik za prov. učiteljico v Cerkljah. Učiteljski kandidat Avgust Ferjan je imenovan za prov. učitelja v Razdrtem. Učitelj Friderik Trost v Št. Rupertu je imenovan za prov. učitelja v Raki; učiteljski kandidat Maks Kovačič v Št. Rupertu za prov. učitelja v Svibnem. Prov. učitelj in voditelj Karel Straus pride iz Cola za prov. učitelja in voditelja v Hotederšico.

—r— **Poročil se je** nadučitelj Fran Fabinc na Dobravi pri Ljubljani z gdč. Angelo Rekarjevo iz Trsta.

—r— **Prošnja!** Kot pooblaščenec „Ped. društva v Krškem" prosim vse one cenjene tovarišice in tovariše Krškega okraja, ki se še niso odzvali prošnji P. dr. glede prispevka za nagrobni spomenik pokojnemu L. Fettichu, da še ta mesec, če mogoče, dopošljejo svoj prispevek. Obenem prosim tudi cenj. tovarišice in tovariše postojnskega okraja, da tudi oni kaj prispevajo za spomenik tovarišu, ki je večino svojega službovanja bival med njimi.

Jožef Tratar, učitelj.

Štajerske vesti.

—š— **Razpisi služb.** Na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Ani na Krembergu je razpisano mesto učitelja. Šola je v III. krajevnem razredu. — Na štirirazrednici pri Mariji Snežni na Veliki je razpisano eno učiteljsko in dvoje mest za učiteljice. II. krajevni razred. Prošnje do 30. septembra na tamkajšnji krajni šolski svet. — Na šestrazrednici v Središču je razpisano definitivno mesto učiteljice. Šola je v II. krajevnem razredu. Prošnje naj se vpošljejo do dne 25. t. m. krajnemu šolskemu svetu v Središču.

—š— **„Straža"** prinaša v zadnjih dneh članek „Začetek šolskega leta", v katerem pozivlje slovenske starše, da oddajo svoje otroke v slovenske šole. Taki opomini se nam zde jako umestni, ker učiteljstvo tudi ne more povsod tozadevno vplivati. Da pa agitacije v tem oziru na mejah ni nikdar premalo, nam lahko izpriča Ljubljana, kjer se je zaradi pritiska Nemcev in premale agitacije vpisalo letos v nemški (deš. in dekl.) mestni šoli 151 slovenskih otrok, ki so vpisali slovenski materini jezik; koliko jih je pa zatajilo svoj materin jezik!

—š— **Štajersko napredno učiteljstvo in delitev štajerskega deželnega šolskega sveta.** V Gradcu se je vršila odborova seja štajerske učiteljske zveze, v kateri je združeno vse štajersko učiteljstvo obeh narodnosti. Seje se je udeležil nemško-nacijonalni deželni poslanec Otter in je vprašal zastopnike štajerskega naprednega učiteljstva po njihovem mnenju glede delitve štajerskega deželnega šolskega sveta. Ti so izjavili, da bi te delitve za sedaj napredno učiteljstvo na Spod. Štajerskem ne moglo odobravati, posebno ne, ako bi se ne izvršila teritorialno; zakaj dočim bi se nemško šolstvo po tem razvijalo v duhu modernega napredka, **bi nad slovenskim šolstvom in učiteljstvom zavladal nestrpen klerikalizem, ki bi utegnil ustvariti tudi na Štajerskem enake razmere, kakor so sedaj na Kranjskem, osobito, ker bi vedno bolj naraščajoča beda učiteljstva gojila brezznačajnost.** — Stališče pri tem vprašanju je za slovensko učiteljstvo sila težavno, osobito zaradi tega, ker se ima opraviti tudi s hinavskim, neodkritim, demagoškim in brezdomovinskim nasprotnikom — klerikalcem, ki bo izrabil položaj, naj si že učiteljstvo izbere to ali ono načelo. Narodno izdajstvo jim bo prišlo prav; kulturna anarhija, ki bi jo počenjali nad šolo in učiteljstvom — bi jim prišla prav. Da bi se vršila ista demoralizacija na Štajerskem kakor se vrši na Kranjskem, če dobe klerikalci moč nad učiteljstvom — to je brezdvomno. Bolje bi bilo za šolo v narodnem oziru ali pa tudi ne, saj nam je smisel za šolstvo in učiteljstvo od strani štajerskih klerikalcev pokazal Dreflakov slučaj v jasni luči. Kar se pa tiče drugih ozirov, se šolstvo sedaj bolje razvija nego bi se pod klerikalnim pokroviteljstvom, ki bi ga le demoralizoval. Kritičen pregled razmer, položaja, okolščin in pogojev z raznih stališč ne bi škodovalo, da se razbistri in natanko fiksira stališče, ker zaradi boja, ki bo nastal pri tem, se ni izogibati tako kočljivim vprašanjem. Stališče je skoro drugačno z narodnega, i stanovskega, s šolskega pogleda. Torej malo debate ne bo škodovalo!

—š— **Pristranost štajerskega deželnega šolskega sveta v narodnem oziru.** Nemško nastavljen meščanski učitelj Aistrich v Celju v Voitsberg. Preiskava, katero je vodil nemško-nacionalni višji deželni sodni svetnik dr Caspar iz Gradca, je baje dognala, da je potrebno Aistrichovo premeščenje „iz službenih ozirov". Stvar je za nas važna, ker gre tu za narodno politiško pregajanje, ki ga „nepristransko" podpira štajerski deželni šolski svet. Dasi je tudi nemoralna, vendar ni tako gnusna ta gonja kakor ona politično-klerikalna na Kranjskem.

Goriške vesti.

—g— **Ljudsko štetje v Gorici.** Sestavljen je odbor, ki ima nalogo, storiti vse potrebno, da se dožene pravo število Slovencev v goriškem mestu. Delo je ogromno, zato pozivlje odbor, da pomagajo vsi: vsak po svoji moči! Delajmo, da skonča ljudsko štetje častno za nas! Odbor sestoji iz sledečih gg.: Dr. Medveščck (predsednik), dr. Pavlica, Kravos, Gorjup, Fabčič, Dugar, svetnik Fon, dr. Puc, dr. Brecelj, dr. Dereani, Cempre, Brajnik, Vittori, Kenda. Sklenilo se je, da ta odbor stori potrebne korake, da se ljudsko štetje izvrši pravilno in pravično.

Istrske vesti.

—i— **Drugo hrvaško šolo** otvori v Pulju s sedanjim šolskim letom družba sv. Cirila in Metoda. Šola bo v hiši istrske posojilnice.

—i— **Hrvaško akad. ferialno društvo** „Istra" je otvorilo v Rovinjskem selu svojo sedmo knjižnico.

Koroške vesti.

—o— **Zopet je imenoval deželni šolski svet** celo vrsto Nemcev in Nemk na slovenske šole, a slovenski abiturienti in abitrientke še vedno čakajo zaman nameščenja. Izmed devet prosilcev ima dosedaj le eden borno suplenturo. In kaj je z obljubo, ki jo je dal lani deželni šolski nadzornik poslancu Grafenauerju, da bo v enem letu vrnil slovenskim šolam slov. učitelje, ki jih je poslal na Gor. Koroško — nemščine učit? Najbrž sta pozabila na obljubo — oba. Šola na Ojstrici nad Spod. Dravogradom se razširi v dvorazrednico. Začasno vodstvo te šole je dobil Slovenec Kuhar.

Splošni vestnik.

Afera prof. Jug. Na zahtevo klerikalcev in interpelacijo Jakliča v zadnji seji dež. šolskega sveta je deželno predsedstvo sporočilo prof Jugu, da ne sme poučevati na mestnem dekliškem liceju, dokler zadeve ne reši ministrstvo. Profesorja Juga preganjajo zaradi njegovega političkega govora, ki ga je imel na skupščini Zaveze v Novem mestu. Kakor je znano, je profesor Jug tamkaj razpravljal o potrebi narodne šole. Govoril je sledeče: „Zaveza stoji na temelju narodne šole; stremi za modernimi, naprednimi načeli. Ona goji v prvi vrsti vprašanje šole, ki nam ima vzgajati naroden, vesel in zdrav naraščaj. In ti temelji so za narod in po njem za državo trdnejši temelji od koristolovstva, zato tudi tako veliko število navzočih in tako veliko zanimanje. In kako važno je vprašanje šole, ki je torišče naše ljudske izobrazbe! Treba je najti poti do narodne šole, kajti le narodna šola je zdrav temelj krepke države. Le narodna šola nam more vzgojiti dobrih državljanov s krepko naobraženostjo, ki je za nas belo-modro-rudeče pobarvana, značajev, ki ne klečeplazijo iz gole sebičnosti pred črno-rumeno ali belo-rumeno barvo." — Iz teh besed hočejo klerikalci na vsak način napraviti protipatriotičen in protidinastičen govor. Proticerkven ne — ker to jim ne nese! Jaklič je interpeliral v deželnem šolskem svetu, pa mi stavimo, da Jaklič o stvari niti natanko informiran ni, da je le mimogrede po „Slovencu" ujel nekaj na ušesa. Saj drugih poročil pa politik Jaklič ne bere! Jakličeva interpelacija ima tako podlago kakor govor na Sv. Gori, kjer je trdil, da mi v „Učit. Tov." nismo navedli števila udeležencev pri posebnem vlaku v Novo mesto — kar smo storili — a dični Jaklič „Učit. Tov." niti čital ni. To je podlo in gnusno obrekovanje, in taka obrekovanja so verodostojni dokaz slavnemu deželnemu šolskemu svetu za Schwarz-Sušteršičeve ere.

Kateri tovariš ve za boljšo trgovino, kjer bi se sprejela 15 letna deklica, zmožna slovenskega in nemškega jezika, kot vajenka.

Jožef Tratar — Mokronog.

Spomenik Rousseauu. Dne 4. t. m. je bil v Chamberi na Savojskem v prisotnosti predsednika Fallièresa odkrit spomenik pisatelju in pedagogu Jeanu Jacquesu Rousseauu. Predsednik Fallières je na banketu napil prijateljstvu Francije in Italije

Šolski otroci in nalezljive bolezni. Deželni šolski svet na Dunaju je zaukazal, da je pri sprejemanju otrok v vse ljudske in meščanske šole staršem oziroma vsakemu otroku dolžni. Da je to dobro in hvaležno, bo vsak uvidel, kdor le pomisli, da ravno šolski otroci največkrat razneso nalezljive bolezni in da se te zaradi nepoučenosti staršev dostikrat tako razširijo, da okužijo cele kraje in provzroče mnogo nesreč. Kranjski deželni šolski svet ima s preganjanjem liberalnih učiteljev toliko opraviti, da na kaj takega, kakor je odredil dunajski deželni šolski svet, niti ne misli. Ker torej od deželnega šolskega sveta ni ničesar pričakovati, naj se opozore, da imamo že v slovenskem jeziku jako dobro, prav mično in poljudno pisano knjižico o nalezljivih boleznih „Najhujši sovražniki", ki se dobiva v vseh knjigarnah po 60 vinarjev. Pametni starši naj sežejo po njej, in učitelji, ki jim je mar občni blagor in ljudsko zdravje, naj jo priporočajo in naj nanjo opozarjajo starše.

Upepeljevanje mrličev. V prihodnjem zasedanju pruskega deželnega zbora namerava vlada predložiti zakonski načrt, po katerem bi bilo dovoljeno na Pruskem upepeljevanje mrličev.

Zborovanje gluhonemih. Prav posebne vrste zborovanje se je vršilo v dunajskem rotovžu. Zbrali so se namreč gluhonemci vseh avstrijskih dežel. Predsedoval je njih učitelj Druschba, ki je bil edini, ki je govoril, pri tem pa živahno podpiral govor z gestimi. Navzoči „poslušalci" so pazljivo sledili izvajanjem učiteljivim, mu s kretnjami pritrjevali, pri tem pa se je tudi oglasil časih kak glas. Na to so začeli „predavati" tudi drugi zborovalci; vse se je vršilo redno in ker imajo vsi jeziki za gluhoneme enake znake, so se vsi dobro razumeli. Proti poldnevu je predsednik zaključil zborovanje in vsi navzoči so se za konec še dali fotografirati. Prisostvovati takim „predavanjem" mora biti vsekakor zanimivo.

Brezžični brzojav s podmorskimi čolni. Angleški križarki „Bonaventura" in „Antilope" sta došli v spremstvu osmih podmorskih čolnov v pristanišče Bordy, da napravita poizkuse z brezžičnim brzojavom. Križarkam se je slednjič tudi posrečilo odposlati podmorskim čolnom brzojavke, kar je bilo dosedaj popolnoma nemogoče. Poizkusi se bodo še nadaljevali.

Čeden duhovnik. Župnik Albert Schneider, ki se je udeležil duhovskih vaj v Feldkirchnu, je v parku blizu Bregenca nameraval zlorabiti štiriletno dekletce. V zadnjem trenotku se je pa načrt svetemu možu ponesrečil, ker ga je zagrabila roka pravice. Čednega pastirja božjega so zaprli, pozneje so ga izpustili proti varščini 10.000 kron.

Poroka bivšega katoliškega duhovnika veljavna. Pred okrožnim sodiščem v ogrskem Hradišču se je vršila zanimiva obrav-